

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dné vsaciga mesca na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gl. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XX.

V Ljubljani 20. prosenca 1867.

List 3.

Intentio privata quotidiana

pro devota Breviarii recitatione ante „Aperi“ dicenda.

Dominica. In honorem Ss. Trinitatis, pro beneficio Creationis, Redemptionis, Sanctificationis, Vocationis ad veram fidem et statum clericalem, pro omnibus gratiis a Deo unquam acceptis aut percipiendis, pro omni Clero, pro universa Ecclesia, pro conversione omnium peccatorum, haeticorum, schismaticorum et infidelium.

Feria II. In honorem Ss. Patronorum N. N. meorum, pro parentibus, fratribus, sororibus et consanguineis, pro benefactoribus et amicis, pro versantibus in periculo aeternae salutis, pro omnibus animabus in purgatorio existentibus, speciatim vero pro iis, quibus singulariter obligatus sum, quarum nulla est specialis memoria et quae redemptioni sunt proximae.

Feria III. In honorem Ss. Angelorum Custodum, in gratiarum actionem pro malis Eorum interventu a nobis aversis et bonis collatis. Eorum tutelae tum meae tum meae curae commissos, in specie vero innocentes in periculo peccandi constitutos pro vita et morte commendo.

Feria IV. In honorem Ss. Apostolorum et Patronorum Patriae, Dioeceseos et Parochiae, pro Papa, Episcopo, Imperatore ejusque Consiliariis, pro Patria et Dioecesi nostra ejusque Clero, pro Seminario singulisque ejus membris, pro Parochianis in genere, in specie vero pro aegris, miseris, tentatis meaeque curae commissis.

Feria V. In honorem Ss. Eucharistiae, in gratiarum actionem pro singulis sacris Communionibus et omnibus gratiis a Deo Eucharistico in me profectis aut profecturis, pro omnibus injuriis, irreverentiis et peccatis aut a me aut per me ab aliis erga Sanctissimum Sacramentum commissis, pro gratia impetranda nunquam indigne sed semper devote celebrandi et sacrum Viaticum in articulo mortis in vitam aeternam accipiendi.

Feria VI. In honorem Passionis et Mortis D. N. Jesu C., pro omnibus justis, peccatoribus, moribundis, agonizantibus et mox judicandis, in satisfactionem pro peccatis, pro dono verae poenitentiae, finalis perseverantiae et felicitis mortis.

Sabbato. In honorem B. Mariae V., pro gratia fidei, spei et charitatis, humilitatis et modestiae, devotionis et castitatis, aut virtutis N. mihi maxime necessariae, pro omnibus cultoribus B. Mariae V. et pro omnibus, pro quibus me Deus vult specialiter orare debere.

Poseben namen za vse molitve

in duhovne opravila, ki se vsak dan skoz teden pred jutranjo molitvijo stori.

Za nedeljo. Vse moje molitve in druge bogoljubne opravila darujem: V čast presv. Trojici, za dobroto stvarjenja, odrešenja, posvečenja, poklica k pravi veri in v ta stan, v katerem živim in se upam zveličati v njem; za vse milosti in dobrote, ki sem jih kdaj od Boga prejel ali jih bom še prejel; za vse duhovstvo, ki mi pot v večno življenje kaže; za vesoljno Cerkev, za spreobrnjenje vsih grešnikov, krivovercev, razkolnikov in nejevercev.

Ponedeljek. Na čast mojih pomočnikov ali patronov (imenuj jih), za starše, brate, sestre in rodovince, za dobrotnike in prijatelje, za tiste, ki so v nevarnosti večnega pogubljenja, za vse duše v vicah, posebno pa za tiste, do katerih me posebna dolžnost veže, za ktere ni posebnih prošenj, in ktere so najbližje rešenja.

Torek. Na čast ss. angelom varhom, v zahvalo za to, kar je po njih prošnji hudega od nas odvernjenega in dobrega dodeljenega. Njih varstvu serčno priporočim v življenji in za smertno uro sebe in vse tiste, ki so meni izročeni, — zlasti pa nedolžne, in tiste, ki so v nevarnosti greha.

Sreda. Na čast ss. aposteljnem in pomočnikom domovine, škofije in fare, za papeža, cesarja in njegove svetovavce, za duhovsko semenišče in njegove ude, za naše farmane sploh, posebej pa za bolne, ubožne, skušane, in za take, ki so moji skerbi izročeni.

Četertek. Na čast presv. Rešnjemu Telesu, v zahvalo za vse svete Obhajila in za vse milosti in dobrote, ki mi jih je v tej Skrivnosti pričujoči Bog delil ali mi jih bo delil, v počešenje zoper vse krivice, nespoštovanja in grehe, ki sem jih jaz ali so jih drugi zavoljo mene storili proti naj svetejšemu Sakramentu, za milost, da bi nikoli nevredno, ampak vselej vredno k Božji mizi pristopil in na zadnje sv. Popotnico prejel sebi v večno življenje.

Petek. Na čast terpljenju in smerti našega Gospoda Jezusa Kristusa, za vse pravične, grešnike, bolne in umirajoče in kateri kmali pred sodbo pojdejo, v zadostovanje za grehe, za dar prave pokore, stanovitosti do konca in za srečno zadnjo uro.

Sobota. Na čast Marii Devici, za dar vere, upanja in ljubezni, ponižnosti in spodobnosti, pobožnosti in čistosti, ali čednosti, ktera mi je naj bolj potrebna (imenuj jo), za vse častivce presv. Marije Device in za vse, za ktere Bog hoče, da naj posebej molim.

Kristus pa cerkev.

(Za sedANJI čas.)

„Kje je Bog?“ bi si kmali kdo mislil, ko vidi, kako se njegovi Cerkvi godi, kaj terpé verni pod Turkom, kako neusmiljeni Rus katoličane v Sibirijo tira, kakošne krivice terpi Kristusova nevesta po Italijanskem, kolik mučenec je Pij IX itd. „Kje je Bog, da to pusti, da to more terpeti?“ — — Počasi, počasi ljubi moj! Vari se preklinjati; beri ta-le spis, in porok sem ti, da boš vse dozdevne nasprotja precej bolje razumel.

Kdor hoče zgodovino katoliške cerkve prav poznati, njene sedanje stiske in preganjanja prav umeti ter prihodnost njeno previditi, temu je treba, da premišljuje življenje Jezusa Kristusa, kajti njegovo življenje je močno močno podobno življenju njegove sv. cerkve. Poglejmo da je temu res tako.

Kristus je bil rojen, ali komaj je prevzetni Herod zvedel njegovo rojstvo, že ga je jél preganjati, se vé, da mu ni mogel kaj, vendar pa je moralo mnogo nedolžnih otročičev zaradi tega svojo kri preliti. — Kako se je pa cerkvi iz začetka godilo? ... Tudi njo je sovražstvo in preganjanje pozdravilo že perve dni njenega življenja; komaj je bila binkoštni praznik pokazala, da je krepkih moči, da jih utegne mnogo v svoje naročje privabiti, že se je zbudilo hudo hudo preganjanje zoper njene otroke; ljuti njeni nasprotniki so napenjali vse svoje žile in moči, da bi cerkev že v nježni mladosti zadušili ter nevesto Jezusovo v kervi utopili. Sej le pre-dobro je nam znano, koliko so morali preterpeti prvi kristjanje, koliko tisuč in tisuč jih je dalo življenje za svojega Odrešenika; pri vsem tem se je pa cerkev vendar ohranila in vedno razširjala.

Jezus je moral pred Herodom bežati ter se umakniti v Egipt. Tu je živel skrit pred svojimi sovražniki. To je terpelo nekaj lét. Herod je gospodoval, je rojil; toda čas preteče, njega in njegove pomagače zadene šiba, strašna smert. Sveta deržina pa se mirno verne v svojo domovino. — Mar ni tudi cerkev koj v začetku bežala pred svojimi preganjavci in se skrivala v podzemeljske jame in dupline, v katakombe, kjer je natihoma vterjevala svoje moči ter pričakovala tu milejših in ugod-niših časov? In to je terpelo tri sto lét, — in pa v za-četku cerkvenega življenja! Se le ni pa cerkev slednjič vernila iz teh otožnih temnih prostorov na beli dan in z veliko slavo in krepko se poprijela svoje naloge v blagor nesrečnih, divjaških in zanemarjenih narodov?

Pa tudi pozneje je imel Jezus, ko je kot Mesija učil in čudeže delal, mnogo sovražnikov in nasprotnikov, ki so ga čertili, v zborih zoper njega kovarili, mu povsod njegove preblage namene ovirali in ga z vsimi zvičajami preganjali, kakor so le vedeli in znali. — Enaka se je godila še pozneje cerkvi: tudi ona je imela ob vsih časih protivnikov kakor listja in trave; ubijal se je zoper njo človeški um, upirala se je peklenska hudo-bija, da bi se iznašli naj zdatniši pripomočki, s kterimi bi napadali nevesto Kristusova, da bi jo premagali in čisto zaterli. Pregledujmo cerkveno zgodovino, in vidili bomo, da vsaki čas je iztuhtal svoje orožje proti cerkvi, vedno so jo terpinčili, vedno križali, zdaj tako, zdaj tako; veliko veliko je terpela in preterpela. Vse to pa zato, ker je Kristusova. Sej je rekel: „Ker so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali.“ To pa ravno je nam znamnje, da prav katoliška cerkev je prava Kristusova cerkev; kajti le nad njo se spolnujejo besede Zveličarjeve. Mnogo je ver-skih družb po širokem svetu, ki tudi hočejo cerkve Kristusove biti, pa le poprašajmo jih, če se more ktera izmed njih ponašati, da je Jezusu v svoji osodi tako po-

dobna, kakor rimska katoliška cerkev? ... Katoliška cerkev je tedaj Kristusova cerkev. Sprašujejo naj pa vest njeni nasprotniki, — kdo so pa oni? Ki čertiš njen uk, njeni nravi nasprotvaš, — kdo si ti?!

„Pehali vas bodo iz shodnic.“ — Pehali so Jezusa iz njih, — pehajo tudi njegovo cerkev iz šol itd. Na vse strani prevdarjajo narodi, kako bi si pomagali, se osrečili ter si zboljšali svoj stan; naj kdo kar si bodi še tako abotnega svetva, dostikrat vse bolj poslušajo, kakor tisto kar jim cerkev katoliška k sercu žene in priporoča. Svet čuti v cerkvenih naukih nekaj Božjega, o tem pa nič noče slišati. Ona ne smé glasú povzdigniti, kar molčati bi morala, kajti modre glavé ti mislijo, da so za-dosti prebrisane, da morejo že brez Boga in njegovih poslancev prebiti. Da je temu res tako, to nam jasno kaže sedanji čas, da ne kmali boljše. S sovražniki sveta cerkve bi še poterpeli, samo ž njo ne, ta jim je povsod na poti, in če se kaj hudega, če se tam ne-sreča prigodi, kjer ima cerkev opraviti; naj rajši jo nji in njenim napravam pripisujejo. Sej še celó nesrečo pri Kraljevem gradcu so taki sovražniki konkordatu, jezuitom itd. pripisovali.

Pri vsem tem, da so Jezusa preganjali in pehali iz shodnic, je vendar on hodil po vsi deželi; je učil, čuda delal, in vsim dobrote skazoval. — Tudi Jezusova cerkev ravná, kakor ji kaže njen izgled. Jezus je učil in sicer tako, kakor taki, ki ima oblast. Kaj pa cerkev? Nimajo li njeni nauki take oblasti in moči, da se jim nič ustavlja ne more? Naj hujši na-sprotniki njeni moči prijenjujejo ali pa jih le-ta stare s svojo nepremagljivostjo. Koliko drugač na pr. piše že zdaj znani Šuzelka, kakor pa pred malo leti! Kako se ji je podvergel Ratisbon in toliko družih! Kavur z legijoni družih je na zadnje pri nji tolažila iskal, — s kolikim vspehom? to je Begú znano. Voltair ga je želel in z njim naj berže njih na tisoče, kterih glas je pa na jeziku zastal, ali saj ni dosegel človeškega ušesa. — Judovstvo je cerkev spreobrnila in ga spreobrača, pa-ganstvo po veliko krajih z močjo svojega duha popolnoma zaterla. — Nevera, kriva vera mora obmolkneti pred močjo zveličavnih naukov sv. cerkve. Nikogar se ona ne ustraši, serčno povzdigne vselej svoj glas ter se brez boječnosti loti pregreh in razvad nad vsakim, bodi si njen poslušavec v obleki siromakovi, ali pa naj ga ogrinja kraljevi plašč. Še nihče si ni upal tako krepko in serčno potegniti se za pravico in resnico nasproti mo-gočnim na široki zemlji, kakor so to delali in delajo papeži, škofje in duhovni kot predstojniki cerkve, kot namestniki Kristusovi. —

Jezus je delal čudeže; tako tudi njegova cerkev. Kdo more prešteti vse čudeže, kteri so se godili in se godijo v katoliški cerkvi po aposteljnih, mučencih, svetih škofih in bogoljubnih vernikih, da ne govorim o naj ve-čem čudežu, ki ga dela od solnčnega vzhoda do zahoda vse dni do konca sveta, namreč da spreminja kruh in vino po daritvi sv. maše v Jezusovo telo in kri. V res-nici velik in milosti poln čudež! — Vkljub vsemu pre-ganjanju in čertenju gre po vsem svetu cerkev in po-vsod dobrote skazuje, deli milosti, ktere je sama za-dobila od svojega nebeškega začetnika. Cerkev nasituje lačne, oblači gole, tolaži žalostne, učí nevedne ter moli za žive in mertve; sovražnikom svojim pa njih hudobne dela z dobrotami povračuje. Kdo vé, kolike trume re-vežev po Italijanskem glad terpi, ki so se nasitovali po samostanih, ki jih je požerla laška nenasitljiva vlada! — Še vselej pa je cerkev svojim otrokom zvesto velevala pokoršino do postavne oblasti, naj si je bila le-tá še tako krivična in napčna. — Svoje pravice je cerkev vedno skušala obvarovati, pa ne z mečem v roki, am-pak z močjó svoje besede; če ta ni nič pomagala, ter-

pela je voljno in — molila za svoje sovražnike. „Pravi kristjanje,“ je rekel sv. Boštjan cesarju Dioklecijanu, „so najzvestejši podložniki, kajti oni neprenehoma molijo za blagor cesarja in države.“ — Sama katoliška cerkev je dozdej še otvarovala svet popolnega razdertja in nepopravljive zmešnjave; kakor jo svet pisano gleda, je ona vender še prvega podpora držav in prestolov. Le zatrite jo, ali pa skušajte ji zvezati roke, in videli bote kmali, kako bo prestol za prestolom padel; zmešnjav pa ne bo konca ne kraja; in če bi se prav utegnilo to zgoditi, česar nas Bog obvari! hodila bo cerkev vendar med vsimi narodi in skazovala bo vsem dobrote.

Izpahniti so sicer premogli Jezusa, gnali so ga še celo verh sterme goré, da bi ga z nje stermoglavili; ali ko so ga hotli prijeti, — obernil se je in šel sredi med njimi. S tem jim je pokazal svojo višjo nebeško oblast, da so obstali ne vedoči, kaj se godi; prijeti so ga hotli, pa ga niso mogli. — Ravno tako se godi tudi preganjavcem sv. cerkve. Kolikokrat so pač že terdili: Zdaj je pri koncu; ne bo več odšla; globok je prepad, dajmo — pahnimo jo vanj! Ko so se je pa lotili ter cerkev prijeti hotli, glej! nepoškodovana je šla sredi izmed njih. Namesti cerkve dobili so nekaj njenih udov, ali pa nekatere cerkvene predstojnike, ktere so pahnili v prepad, nadjaje se, da so cerkev samo pogubili. Grenka pa pravična zmota! — To je ravno posebno čudapolno pri katoliški cerkvi, da je nepremagljiva, ker je nobena posvetna moč doseči ne more; da si je povsod razširjena, in tolika kakor svet, da še celó v večnost sega. Mogoče je vam, preganjavci neveste Kristusove, da zasačite nekatere njenih otrók v svoje pesti ter jih iztergate iz njenega naročja; ali cerkev sama je zidana na skalo, nič ne opravite zoper njo, ne bote je zaterli, če vam tudi vse peklenske moči pomagajo! Če jo tu zadušite, pokazala se bo drugod; če jo v enem kraju zatarete, oživi v drugem kot zmagovavka; če jo na eni strani ropate, pridobila si bo drugej še večje bogastva. Kratko rečemo: cerkev je premočna in prevelika, da bi jo posvetna moč pogubiti mogla.

Zató se pa ravno taka primeri tistim, ki cerkev vežejo, jo neusmiljeno bičajo, na križ pribijajo ter menijo, da so jo umorili, kakor se je zgodilo sovražnikom Jezusovim, kteri so tudi mislili: zdaj je tedaj Nazarejec mertev, imeli bomo mir pred njim. Res, da bi bil Kristus človek, uresničile bi se jim bile njih misli, ali kaj se hoče, ker je sam rekel: „Jaz nisem tega sveta.“ Božja natora Jezusova ni dala njegovemu človeškemu telesu, da bi bilo v grobu obležalo, zbudila ga je, da je Odrešenik tretji dan veličastno od smerti vstal. Same straže pri grobu so morale pričé biti čudapolne zmage ter jo naznaniti Jezusovim sovražnikom in preganjavcem, ktere je ta novica presilno osupnila in jih popolnoma poparila. — Tako je tudi že marsikterega napuhnjenega mogočnega poparilo, ki si je svest bil, da je pod njegovimi rokami cerkev izdihnila svoje življenje, in ki je zarad tega že veselja poskakoval. Pa, oj kak strah! raznesla se je nepričakovana novica: cerkev, ki se je mislilo, da je zaterta, živi in pa vse bolj veličastno in mogočno, kakor poprej. To pa kristjanu ni nič kaj čudnega, ker on vé, da cerkev ni človeško delo; da bi bila ona to, kdaj že bi se bilo ljudém vspešilo, da bi jo bili pogubili; ali ker je Božje delo, je vse nape-njanje in početje zoper njo — prazno.

Ko so se zató poganjali, ali bi Jezusa umorili ali ne, izrekel je viši duhoven te-le besede: „Boljše je, da En človek umerje, kakor da se vse ljudstvo pogubi.“ Ta Eni človek je umerl; nasledek tega je bil, da je lep del judovskega ljudstva pomorjenega bilo, kar ga je pa ostalo, razgubilo in raztreslo se je po vsem širokem svetu. — Tudi posvetni modrijani so že mnogokrat

zinili, da bi bolje bilo, če bi katoliške cerkve konec bilo, kakor da se ves človeški rod pogubi. Katoliška cerkev namreč vedno tirja terdno vero v Edinega Boga in ljudém, kakor godernjajo ti modrijani, oznanuje in jim sili preostro nrvnost ter jih straši s peklom; to pa omiko, prostost in druge take blagre jako ovira med ljudmi in jim brani, da ne morejo do naj više zemeljske sreče dospeti. „Na križ tedaj s katoliško cerkvijo!“ Kaj pa dosežejo s tem? Bolj ko cerkev preganjajo in jo zatirajo, toliko hujša se godi narodom. Bolj ko prihaja mlačno katoličanstvo v Avstrii, bolj omagujejo vse moči. Ako bi bilo pa mogoče, in bi se jim pospešilo, da bi katoliško cerkev popolnoma zaterli, mahoma bi se prikazala naj strašnejša sirovost med ljudmi.

Še v eni reči bo katoliška cerkev svojemu Gospodu in Odrešeniku enaka. Jezus je veličastno v nebesa šel in sedi na desnici Božji. Tako bo tudi njegova cerkev, to je tisti, kteri so Jezusu in njegovi cerkvi v veri do konca zvesti ostali, zdihovali in terdno upali, — vsi ti bodo enkrat veličastno v nebesa šli in tam neskončno lepoto Božjo in svojega Odrešenika obličje v obličje gledali in večno zveličanje vživali; preganjavci katoliške cerkve pa bodo morali iz ust njenega Božjega vtemeljitelja čuti besede: Vi moje cerkve niste poslušali, preganjali ste me, me čertili in zasramovali, me ropali in razmesarjali, bili ste me in vedno mojega pogina želeli in iskali, vedite, da kar ste z mojo cerkvijo ravnali, to ste z menoj počeli! — Pač jim bodo strašne besede: „Poberite se!“

Katoliška cerkev tedaj je čisto zanesljivo prava Kristusova cerkev, kajti sama ona je v vsi osodi svoji podobna Odrešeniku sveta!

—ol—

Misijon v Smledniku.

(Dalje.)

Tretjo dolžnost imate sami do sebe. Oh mladenči, fantje, skerbite za svoje neumerjoče duše, ne oskrunite nikdar svojega života z grehom; varujte se vse nevarnosti sami na sebi in pri drugem spolu. Da bote pa to lahko opravljali, hodite pogosto k sv. zakramentom. Brez sv. zakramentov je zastonj naše govorjenje, zastonj vaše prizadevanje, zastonj sv. misijon. Nisem še veliko sveta obhodil, ali vender vidil sem v neki deželi, kako fantje vsaki mesec pristopajo k sv. obhajilu. So pa tudi pravi korenjaki po telesu. Goráta je njih dežela, kakor naša Kranjska, in kakor stanovitne njih goré, ravno take so njih serca. So pa tudi v pretečeni vojski junaško se vojskovali za svojega cesarja in domovino. Oh, da bi se že tudi enkrat na Kranjskem začelo drugačno življenje med mladenči, ki so cvet naše dežele. Da bi se znajdlji tudi že med nami Slovenci fantje, kterih bi bilo viditi pogosto tukaj pri Božji mizi. Taki mladenči bi bili potem dobri možje in bi keršansko izrejevali svoje otroke in mogla bi se preroditi Kranjska dežela. Zbirajte si, predragi moji mladenči, kedar se bote ženili, keršanske dekleta za žene. Glejte na pridne roke, ne pa na polno rudeče lice; zberite si take, ki so pridne, delavne, ker naša dežela je terda, mora se iz nje vleči živež, in pridnih rók je treba, da se preživi družina. Zberi si, predragi mladeneč, táko, ki rada pogosto prejema sv. zakramente, in nikar ne glej na kožo, ko se ženiš in na tavžente, ki malo zdajo, ako čednosti ni. Veliko bolji rod se bo enkrat začel, ako bote ravnali po tih mojih besedah, ki sem jih danes k vam govoril; prerodila se bo vsa Smleška fara, ako začnete vi mladenči in dekleta, cvet fare, bolj keršansko živeti. Z grehom se nikar ne pripravljajte na zakon, ker taki zakoni niso srečni, ki se sklepajo v temni noči pod oknom v ne-

sramni ljubezni, ker vaše pregrehe gredo na otroke, kakor tudi podedovajo vaši otroci vaše lepe čednosti. Oh mladenči, milo vas prosim, poslušajte moj glas, ter ravnajte se po njem. — To so bile besede zlata vredne; tako serčno govorjene, s tako lepo ponašo izrekovane, da kar topiti se je moglo serce poslušavcev, in je bilo tudi obilno obilno solz.

Kakor omečljiva je bila pridiga ob 10, tako pretresljiva je bila popoldne ob 3 P. Doljak-a, ki so govorili z ojštrim glasom od poslednje sodbe. Mislil si je človek, da je že sodnji dan tu in hrup in jok je bil med pridigo, da še do zdaj nikolj tako. — Po posebni sodbi, so djali, bo še poslednja sodba, pri kateri bo Bog sodil ves človeški rod, te, ki so že pred nami bili na svetu, te, ki zdaj živé in te, ki pridejo še za nami. Kako pa bo pri ti sodbi? Mislim, da sodbe tega sveta so zelo podobne ti sodbi. Svetne sodbe so take-le: Sodnik povabi na določen dan zatoženca, priče in tožnike, in ko pridejo ob odločeni uri, se usede ter vprašuje zatoženca, kaj da je storil, sprašuje priče, kaj vejo od njega in tožnike, ki so ga zatožili. Po tem, ko vse zvé, izreče sodbo: kriv ali ne kriv. Prijatli! ravno taka, smemo reči, bo pri vesoljni sodbi. V Josafatovo dolino nas bo poklical sodnik, ki smo zatoženci, nas bo spraševal, ter poslušal tudi priče in tožnike. — Zdaj so začeli s povzdignjenim glasom, da nam je kosti pretresalo: daj odgovor od svojega hiševanja, ti oče! bo rekel sodnik; — daj odgovor od svojega hiševanja, ti mati! daj odgovor od svojega hiševanja, ti sin! daj odgovor od hiševanja, ti hči! Tamkaj bomo vsi enaki, cesar kot podložni, gospod ali kmet, bogatin ali berač; samo ta razloček bo, da vse trupla ne bodo spremenjene. Pravični bodo častitljivi, svetli, prelepi, veličastni; — hudobni pa bodo ostudni, gerdi in v pogubljenje odmenjeni. Pričali bodo zoper tebe: vera, sv. zakramenti, angel varh, hudič, solnce, luna, zvezde, pota, po katerih si hodil, zidovi, med katerimi si greh delal, cerkev, spovednica, altar, prižnica. Ločil bo sodnik vse ljudi, kakor pastir loči ovce od kozlov, ene na desno, druge na levo. Sodnik pa obdan od angelov, apostelnov, marternikov, spoznavavcev, devic itd., in pred njim bo stal sv. Križ. Kleli se bodo takrat pogubljeni na levi strani med seboj, ki so si med seboj krivi pogubljenja. In sodnik bo vstal s svojega prestola in se bo obrnil na desno stran k izvoljenim: Pridite, izvoljeni mojega očeta! in potem na levo proti pogubljenim: Poberite se vi prekleti v večni ogenj! Oh takrat bo strašna ločitev. Zdaj smo vsi skup tukaj, ali takrat bomo ločeni, eni na levo, drugi na desno. Oče morebiti na desno, sin na levo, mati na desno, hči na levo, mož na levo, žena na desno, brat na desno, sestra na levo. In ko bo enkrat sodba izrečena, takrat bo strašno. Z Bogom žena, bo vpil mož na levi, ti greš v nebesa, jaz v pekel. Z Bogom oče, bo rekel sin, vi v nebesa, jaz v pekel. Z Bogom mati, bo rekla hči, vi v nebesa, jaz v pekel. Z Bogom sestra, bo rekel brat, ti v nebesa, jaz v pekel! — Pri tih besedah je bil pa taki jok in tako ihtenje, da se je pridigar komaj še razumel. In ti Smleška fara, kje bodeš stala, ali na levi ali na desni? Jaz pravim, na desni, ako boš spolnovala moje nauke, ki vam jih dajem, in ako bote spolnili obljube, ki ste jih delali pri spovedi. In na levi, ako ne boš časa sv. misijona prav obrnila, ali še celo norčevala se iz tih, ki se ga poslužujejo. O kristjani, takrat se bomo morebiti vidili; morebiti bom jaz na levi, vi na desni, vaš g. fajmošter na desni, vi na levi, oh strah! Priporočal je pridigar na zadnje lepo keršansko življenje, da pridemo na desno, iz ktere se gre v nebesa.

11. nov., ker je bila ravno nedelja, so P. Kos to priložnost lepo znali porabiti, dobro vedé, kako pogosto

in splošno oskrunjujejo ljudje Gospodove dneve. Pridigovali so namreč od posvečevanja nedelj in praznikov in podučevali, kaj in kako moramo storiti, da to zapoved po volji Božji spolnujemo. Razložili so nekervavo daritev sv. maše, ter pokazali, kakošna je ta daritev. Tudi so v prav mični zgodbi skazali potrebnost Božjo besedo poslušati, ktera, so djali, je meč na obé strani brušen in orožje zoper našega dušnega sovražnika.

Na ta dan nas je pa tudi došla velika čast in naš sv. misijon je bil v svoji imenitnosti še bolj povzdignjen. Okoli devetih namreč na enkrat zaslišimo: Škof so se pripeljali. Misliti si moreš, dragi bravec, kako nas je to razveselilo, posebno ko smo zvedili, da hočejo vikši pastir sami prevzeti navadno sv. mašo o poli desetih pred pridigo. Hitro, hitro se je jelo pripravljati na altarju, kar je bilo potrebnega in ljudstvo je vzdigovalo glave in jelo po klopéh vstajati, češ, kaj to pomeni? In ko bije ura pol desetih, pridejo k altarju naš milostni knez in škof, spremljani od svojega dvornega kaplana, ter se napravijo v mašno obleko in darujejo sv. mašo. Po sv. maši pa ostanejo kar pred altarjem in čakajo začetka pridige ob deseti uri, ktera je bila prav imenitna, ker bila je posebna pridiga za možé, ki so jo imeli P. Doljak. Tudi vam, predragi možje, so začeli, moram dati poseben nauk, kakor so ga dobili otroci, dekleta, mladenči in žené vaše. Vi, ki ste nar imenitniši pri svoji hiši, morate tudi slišati svoje dolžnosti. — Mož je glava žené, glava otrók, glava svoje hiše ali družine. Mož je glava žene. Ljubi svojo ženo, kakor Jezus Kr. ljubi svojo cerkev, to je, pravične in hudobne. Ljubi tedaj tudi ti svojo ženo, naj že bo dobra ali hudobna, vbogljiva ali nevbogljiva, zdrava ali bolna, mlada ali stara, lepa ali gerda; ljubi jo, kakor Kristus svojo cerkev. — Ljubi jo, kakor svoje telo, ti in tvoja žena sta eno telo. Kakor skerbiš za svoje telo, skerbi tudi za svojo ženo. Vzeta je iz Adamovega telesa, pa ne iz glave, da bi čez te ne gospodovala; ne iz nóg, da je nimaš za dekló ali služabnico, ampak iz rebra je vzeta, ki je blizo serca. Pri sercu tedaj ti mora biti tvoja žena, kakoršna koli si že bodi. Imej, predragi mož, zaupanje do nje. Ako hočeš kaj imenitnega početi, povej ji vse, posvetovaj se z njo, zakaj velikrat ima žena bolj brihtno glavo kakor mož. Gerd tak mož, ki svoji ženi prikriva, kaj hoče storiti ali počenjati. — Bodi ji zvest, zakaj enega moža in ene ženo je Bog združil, da sta zadovoljna med seboj in ne skrunita sv. zakona. Ne prešeštovaj, ker grozno je bila kaznovana ta pregreha že v starem zakonu in v prvih časih keršanstva. Po 15 lét so mogli pokoro delati prešeštniki. — Mož je nadalje glava svojih otrók. Skerbi za njih telo in dušo. Pripravi jih k kakemu kruhu, da ne bodo postopači, tatje in roparji, kterih konec so vislice. Skerbi pa še bolj za njih neumerjočo dušo; glej dobro, kod hodijo, kaj delajo, s kom se pajdašijo. Posebno po noči glej, kako je s tvojim odrašenim sinom, s hčerjo. Poznam očeta, ki je v ti reči vam lep zgled. Imel je že odrašenega sinú, po katerem je hodil po noči večkrat gledat ob 11. 12. uri, ob 1 čez polnoči, ob 2 itd., ali je na postelji ali ne? Primeri se neki večer, da je šel gledat po njem ob 10 in postelja je bila prazna. Kaj naredi skerbni oče? Vleže se sam v sinovo posteljo, pripravi si palico in čaka sinú. Polnoči je bilo že preč in sin pride prav tiho k postelji. Hoče se spraviti k počitku — ali kako se prestraši, ko dobi svojega očeta na postelji svoji. Oče hitro popade pripravljeno palico, vstane in pretepa brez usmiljenja svojega sinú ponočnjaka tako, da je razbil vso palico nad njim. Nikoli več ni šel sin vasovat. Tako vi očetje delajte, ako imate sinove ponočnjake, in hčere vasovavke. Hodite večkrat gledat kako je s hčerjo vašo, ali ni kdo pod oknom? itd. Ne

dolžne vam je dal Bog otroke, nedolžne bo spet tirjal iz vaših rók. Gorjé vam, ako po vaši zanikernosti otroci terpé škodo na svoji duši. — Mož je pa tudi glava svoje družine, hlapcev in dekel, za ktere mora ravno tako skerbeti, kakor za svoje otroke. Daj jim obleko, denar in vse, za kar sta se pogodila, ko je stopil v

tvojo službo. Daj mu potrebnega živeža, in skerbi posebno za neumerjočo dušo svojega posla. Skerbite pa tudi vi možje in očetje, da ne opominjate samo svojih otrok in poslov, ampak da jih učite tudi z lepim zgledom, zakaj: beseda gine, zgled prešine.

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Volitve. Naj veljavniši možje ljubljanski so se te dni shajali in se posvetovali zastran silno imenitnih volitev, ki se bodo zdaj zdaj godile za deželni zbor, iz kterega bodo pa tudi kmali kmali

nekteri poslanci šli na Dunaj k posebnemu nenavadnemu ali izrednemu državnemu zboru. Ti možje so razglasili oklic, v kterem govore tako-le:

Predragi rojaki!

Nove volitve za deželni zbor so pred durmi.

Njih važnost je neizrekljivo velika, ker po zdaj izvoljenih poslancih se bode posvetovala nova ustavna vredba celega cesarstva in šest prihodnjih let bode v njihovih rokah vse, kar je na blagor ali na škodo našemu narodu.

Mili rojaki! Vsi se spominjate, s kakošnimi težavami so se rodoljubi v deželnem zboru za svete narodne pravice bojevali brez uspeha, brez zmage, ker so njih nasprotniki bili v večini.

Al tako v prihodnje ne sme več biti! Treba je tedaj vso skerb na to obrniti, da je večina v zboru prihodnjem naša.

Zato zdaj veljá po volitvah pokazati, da narod naš spozná samega sebe, — da hoče si pridobiti pravice, ki mu grejo pred Bogom in svetom, in da zaupa le tistim možém, ki se iskreno in povsod potezajo za-nj.

Zdaj veljá vse moči napenjati in neutrudoma delati, da se izvolijo sami taki možje, ki so navdani pravega rodoljubja in to tudi djansko dokazujejo.

Če je kdo mogočen, premožen, izveden, časten: dobro zanj! — al če serca nima za narod naš, za pravice njegove, ne bo nam pomagal v zboru. Al tudi vradnikov po volitvah ne spravljajte v zadrége; sej vam je znana resnica, da nihče ne more služiti dvema gospodoma.

Pustite poslednjič na strani še posebno vse take, ki napenjajo vse žile, da bi našo deželo ponemčili in jo v nemštvo vtopili, kajti to bi nas izneverilo materi naši domovini in bi v nevarnost spravilo celo cesarstvo, ker bi sovražnik njegov toliko lože lakomne svoje roke stegnil po njem.

Mi želimo Avstrijo jednotno, mogočno, slavno, vsem narodom pravično, zato pa tudi želimo mirno spravo in slogo med vsemi narodi na podlagi svobodne, vsem narodom pravične ustave. Mi želimo povzdigo dušnega in svétnega blagostanja našega naroda. Mi želimo veljavo domačega našega jezika v šolah, vradnijah in splošnem življenji, da domači nismo tujei v lastni domovini. Mi želimo polajšanje davkovskih bremen, ki našo deželo še posebno težé. Na kratko rečeno: mi želimo vse in le to, kar je na korist in srečo milemu našemu narodu in na blagor Avstrii!

Rojaki! po teh načelih volite tudi Vi poslance v naš deželni zbor in srečna bode domovina.

Vsakemu rodoljubu je tedaj zdaj sveta naloga, in do vsacega se stavi iskrena prošnja: naj razširjuje naše besede v narodu, da se vsak volilec zavé svoje dolžnosti do domovine svoje in da po tej dolžnosti prosto voli brez strahú, da se komu zameri, ali da komu na ljubo voli zoper svojo vést! Volitev je po cesarski postavi popolnoma prosta, sicer ni volitev, ampak tlaka le sužnjega človeka.

Ako narod pri zdanjih volitvah ne zmaga, žalostna mu osoda! Ravnopravnost nam ostane le mertva čerka na papirji.

Zato, dragi rojaki! pazite, delajte, da se srečno izidejo volitve. Razjasnite, komur je razjasnila treba, odkrijte prilizovalce, kterih besede se ne skladajo z djanjem in le ljuliko sejejo med pšenico!

Poslušajte naš glas; poslušajte našo prečastito od nekđaj za narod vneto duhovščino in glas takih mož, od kterih gotovo veste, da so rodoljubi!

Naši nasveti naj Vam veljajo; zato dajte vsi svoje glasove le takim, ki Vam jih mi priporočamo, sicer, ako se kdo le svoje misli derži, ne pomaga svojemu nič, pa kriv je tega, da se razcepijo glasovi in da ne zmagajo naši. —

To je sporočilo naše!

Ako Bog dá in edinost rodoljubov, zmagali bomo!

Da se zgodí, delajte, mili rojaki, do zadnje ure pred volitvijo!

V Ljubljani 11. dne januarja 1867.

Národní volilni odbor za vojvodstvo Kranjsko.

Dr. Jan. Bleiweis, deželni odbornik. **Jan. baron Schloissnigg**, c. k. tajni svetovalec. **Anton baron Zois**, grajšak. **Dr. Lovro Toman**. **Luka Svetec**. **Jan. Horak**, podpredsednik kupčijske zbornice. **Jožef Debevec**, mestni odbornik.

Anton Kos, stolni prošt. **Dr. Jan. Pogačar**, stolni dekan. **Jan. Novak**, korar. **Jožef Pavšler**, korar. **Jan. Poklukar**, korar in mestni odbornik. **Jožef Zupan**, korar in mestni fajmošter. **J. Volc**, korar. **Dr. Andr. Čebašek**, konsist. svetovalec. **Dr. Leo Vončina**, konsist. svetovalec.

Dr. E. H. Costa, mestni župan. **Dr. Jožef Orel**, podžupan. **Pavel Auer**, mestni odbornik. **Jožef Blaznik**, mestni odbornik. **Anton Frölich**, mestni odbornik. **Mihael Pakič**, mestni odbornik. **Jožef Pleiweis**, mestni odbornik. **France Rösman**, mestni odbornik. **Jožef Šventner**, mestni odbornik. **France Souvan**, mestni odbornik. **Dr. Jernej Zupanec**, mestni odbornik. **Dr. Alojzi Valenta**, mestni odbornik. **Blaž Verhovec**, mestni odbornik.

Fidel Terpinec, predsednik kmetijske družbe. **V. C. Zupan**, predsednik kupčijske zbornice. **Jan. Jamšek**, kupčijske zbornice odbornik. **Jan. Več**, kupčijske zbornice odbornik. **Matevž Schreiner**, kupčijske zbornice odbornik. **Pavel Skale**, kupčijske zbornice odbornik. **France Mali**, kupčijske zbornice odbornik. **Jožef Strzelba**, kupčijske zbornice odbornik. **Gustav Tönnies**, kupčijske zbornice odbornik.

Podpisani možje so dalje pozvedili, kaj se po deželi misli in kateri gg. rojaki se za zbor priporočujejo, potem so se tukaj posvetovali ter so te-le priporočili za poslance kranjskega deželnega zbora:

Naznanilo.

Národní volilni odbor, čegar poslanico ste brali na prvi strani, priporoča po nasvetu, iz dežele prejetem, in po skupnem posvetovanji 11. in 15. t. m. za poslance kranjskega deželnega zbora:

I. Volilcem mest in tergov:

1. Za Ljubljano: gosp. dr. **Lovro Tomana** in gosp. dr. **V. Kluna**, mestjana ljublj. in profesorja na Dunaji.
2. Za Idrijo: gosp. viteza **Antona Gariboldi-a**, grajšaka v Ljubljani.
3. Za Kranj in Loko: gosp. **Mateja Pirca**, tergovca in župana v Kranju.
4. Za Teržič, Radolico in Kamnik: gospoda dr. **Valentina Prevca**, advokata in župana v Kamniku.
5. Za Postojno, Verhniko in Lož: gosp. barona **Janeza Schlojsniga** (dozdanjega njih poslanca.)
6. Za Novomesto, Kostanjevico, Kerško, Černomelj, Metliko in Višnjo goro: gosp. **Janeza Kastelca**, posestnika in svetovskega tajnika.
7. Za Kočevsko mesto in Ribnico: gospoda **Franca Sovana**, posestnika v Ljubljani in Kočevji.

II. Volilcem kmetijskih sosesk:

1. Za ljubljansko in verhniško okolico: gosp. dr. **Jan. Bleiweisa** (dozdanjega njih poslanca) in gosp. **Fidelija Terpinca** v Ljubljani.
2. Za Kamnik in Berdo: gosp. **Janeza Tomana**, dekana v Moravčah (dozdanjega njih poslanca).
3. Za Kranj, Teržič in Loko: gospoda barona **Antona Zoisa** na Berdu nad Kranjem, in **Antona Kosa**, prošta v Ljubljani.
4. Za Radolico in Kranjsko goro: gospoda **Lovro Piutarja**, fajmoštra na Breznici.
5. Za Postojno, Planino, Senožeče, Lož in Bistrice: gosp. dr. **Etbina Kosta**, župana ljubljanskega, in gosp. **Matija Korena** (dozdanja njih poslanca).
6. Za Vipavo in Idrijo: gosp. **Jurija Grabrijana**, dekana v Vipavi.
7. Za Novomesto, Kostanjevico in Kerško: gosp. **Jožefa Zagorca**, posestnika v Št. Jerneji (dozdanjega poslanca).
8. Za Trebno, Zatičino, Žužemperk, Mokronog, Litijo in Radeče: gosp. **Santo Treo-ta**, dr. **Jožefa Rozina**, advokata v Novem mestu, in grofa **Jožefa Barbo-ta**, grajščaka v Rakovniku.
9. Za Kočevje, Lašče in Ribnico: gospoda **Luka Svetca** (dozdanjega poslanca) in **Petra Kozlerja** v Ljubljani.
10. Za Černomelj in Metliko: gosp. **Janeza Kapele-ta** (dozdanjega poslanca).

K temu naj samo to-le še pristavimo: Možje, kateri te volitve priporočajo, so pošteni, iznajdeni in domoljubni, in uni, ki so za zbor nasvetvani, imajo ravno te lastnosti. Nobenega naroda ne najdete na svetu tako slaboumnega, da bi sam sebi nasproti delal, sam sebe zavergel; tudi vi Slovenci ne zametujte sebe in svojih domoljubnih móz, temuč volite jih, da domorodna stran dobi spodobno večino v zboru ter zamore po postavni poti izvojskovati deželi pravice, kakoršnih vsak pamenten narod na svetu želi. Utegne se primeriti, da enemu ali drugemu bi znal sem ter tje kdo drugi bolj všeč biti za poslanca, kakor pa eden ali drugi tukaj pripo-

ročenih; toda za celoto in vse sploh je pa vender naj bolje, da vsile samo té možé volite, kateri so tukaj priporočeni in prav nič ne odjenjate od tega predloga, sicer se utegne vse zмести in domorodci v manjšini ostanejo.

Iz Ljubljane. Vse hvale vredno je, da je sklenila vlada po ječah napraviti knjižnice za jetnike, in sicer ne samo nemške, kakor so bile že sedaj sem ter tje, ampak vseh jezikov, ktere govore priperti. Zares je sadú obilo pričakovati, če si ne bodo jetniki časa s pregrešnim kvasenjem trčili, temuč dobre podučne knjige v roke jemali. Kakor se je že prej državno pravdnitvo obrnilo do „družbe sv. Mohora“ in do „Matice“, da ji pripomore v ta namen s slovenskimi knjigami, tako se je sedaj gosp. državni pravdnik v Ljub. obrnil do več strani z isto prošnjo. Tudi do sl. vodstva ljub. semenišča je prišlo pisanje, da bi po móci pripomoglo s slovenskimi knjigami.

— Od c. kr. državnega zavetnika p. n. gospoda pl. Lehmana je prejelo vrednitvo „Zgod. Danice“ prijazno vabilo naslednjega obsega.

C. kr. višje državno zavetništvo v Gradcu napravlja po radovoljnih darovih zbirko slovenskih bukev in spisov ter namerja v kaznivnicah v Karlovo in Lankovico na Štajarskem vstanoviti slovenske bukvarnice, ker je ondi precej veliko število kaznovancev slovenskega naroda. — Marsikteri imajo prav pripravnih enacih bukev, ki jih lahko pogrešajo, tukaj pa bodo zanemarjenim rojakom veliko dobroto skazali, ako jih darujejo. Tudi naj opomnimo pisavce in založnike molitvenih in družih spodbudnih bukev, ki imajo tukaj prav lepo priložnost kak iztis svojega dela v imenovani namen obrniti. Enaki dobrotniki naj blagovolijo zadevne bukve oddajati c. kr. državnemu pravdnitvu v Ljubljani (na Starem tergu št. 43, 2 nadstr.).

Štajarski domorodci priporočajo kmetijskim okrajem te-le može, da naj jih enoglasno volijo v deželni zbor: Okolicam, ki pridejo v Celje volit, se priporočata gg. dr. Razlag in Jož. Lipold, posestnik. Tistim, ki pridejo volit v Maribor, gg. dr. Vošnjak in dr. Dominkuš. Unim, ki pridejo v Ptuj volit, gosp. Herman; ki pridejo v Lutomer, gosp. dr. Prelog; ravno tako v Brežicah g. Lenček, in v Slovenskem gradcu gosp. dekan Meško.

Kaj je kej novega po domačem in tujem svetu?

Po Avstrii, zlasti na Dunaju, je katoličanstvo puhlo postalo. Avstrijski katoličani imajo vražo, da le duhoven je dolžan za vero se potegniti, oni sami pa da imajo dolžnost: judežem in mavtarjem škrice deržati, kadar katoliško Cerkev derejo. Undan n. pr. je kat. list na Dunaju spregovoril v prid cerkvenega duha pri vojaštvu. Mislite, da je bilo liberalcem všeč? Menil bi, da nrvnost, čednost, ima, kakor pri samih divjakih, tako tudi pri gospôdi „liberalcih“ kake stalne maksime? O kaj še! Bevslija judinja, imenovana „Neue Fr. Presse“, precej unemu časniku „osle pokaže“, češ: „tista obnova vojaštva bi bila naj boljši, ki bi jo škofi v cerkvenem zboru sklenili in papež sankcioniral, — in tista vojna naj zmagovitiši, v kateri bi vsak vojak nosil kuto namesti vojaške suknje in kropilo namesti puške!“ — Naj bi kdo v Belem gradu ali Moskvi tako gerdil gerštvo, v Londonu anglikanstvo, v Berlinu protestanstvo, v Carigradu moslemstvo; povsod — kolikor nam je duh narodov znan — bi se tudi svetni časniki, civilni ljudje, oglasili zoper nečedneža: avstrijski katoličani so pa velik del „figamoži“ postali, ki jim je za vse drugo bolj mar kakor za to, kar so pri sv. kerstu obljubili.

Judovski časnikarji s katoličani pometajo, katoličani jim pa zato plačujejo in peresa poljubujejo, s katerimi naše svetinje skrunijo. K temu le par dokazov. „Presse“ je kristjanom za božičnice undan priporočevala zoper keršanske in gerde umazane bukve, pravo Antikristovo robo, kakor so časniki tožili.... „Neue Fr. Presse“ pa se je undan silno togotila nad poštenimi Tirolci zato, ker so se v zboru za svoje stare šege in pravice poganjali. „Počenjanje teh ultramontanov je bilo res neslišano!“ se zadere judinja in potem se pričnó verste peklenških litanij: „Finstere Zwecke, — Hintergedanken dieser Ultramontanen, — religiöse Finsterniss, — diese Zeloten, — Denunciatoren gegen Wälschtirol,“ — taka je krama zmerjanj judovske barantavke zoper naj poštenejši katoličane našega cesarstva. Katoličani pa za take zasramovanja samih sebe denarce dajejo! Ali niste izdajavci svoje vere, katoličani, ki tako psovanje podpirate? —

Človek brez vere je zanikarnež; tudi vojak brez vere in dobre vesti je piškavec, ki se boji za svoje življenje, ne pa za kralja in domovino. Vojak z vero in dobro vestjo pa je serčin kakor lev. Kako slavno so končali tirolski sinovi vojsko zoper 36.000 Garibaldovih rudečesarjev! Ali pa hrabri in verni Dalmatinci pri Visu, za ktere so kmetje s povzdignjenimi rokami med bojem molili, zoper slabovestne Lahe, ki so bili ob enem v puntu in ropu zoper svojo lastno mater katoliško Cerkev!

Iz spodnjega Avstrijskega nekdo piše to-le v „Gegenw.“ Leta 1809 grejo nezmerne trume zoper Francoza; v nekem kraju so zvonili z vsimi zvonovi. Neki kadet vpraša kmeta, kaj je to zvonjenje in čim u semanje oblečeno vrè ljudstvo v cerkev? Ali ne veste, mu odgovori kmet, da imamo uro moliti, da bi Božjo pomoč in zmago sprosili? E? kaj! le samo 20.000 vojakov sem, pa bomo že pokazali Francozom. Kmet je bil užaljen v svojem vernem čutilu in reče: Ko bi bili vsi taki prismojenci, kakor ste vi, nam tudi 50.000 vojakov ne bo pomagalo. Vojenstvo se sprime. Pri Abendsbergu, Eckmühlu in Regensburgu so bili Avstrijani do čistega pobiti in so se mógli umakniti, dasiravno jih je bilo po številu več kot Francozov, in v petih dneh so bili Francozi na Dunaju... Če je bil tudi pri množici družih vojakov enak duh, kakor pri unem kadetu, se temu ni čuditi, ker Bog se nikomur ne dá zasmehovati, — tudi vojaku ne!

Iz tistega verlega Dunaja, ki tudi po Nemškem slovi zavoljo svojega slabovérstva, se zopet veliko bere o strahovitih samomorih, in pa skoraj naj večkrat zavoljo kake zaljubljenosti, ktere so pregrešne, Bogu zoperne in polne okletve. Urarsk pomočnik je nedavno neki deklini iz same serčne ljubezni z britvo vrat prerezal. Pač žalostna neprevidena smert! —

Kaj poreče kdo k temu, ako se tudi v beli Ljubljani včasi takim napakam sekundira? Te dni so nam bile iz neke roke te-le verstice izročene: V „Laibacherici“ od 10. t. m. nekaj zamaknjeneč v očitnem razglasu oznanuje neki deklini, ali kaj? svojo ljubezen (!?) ter tudi pravi: „mein Blut — mein Leben, und die Seligkeit des Himmels würde ich für einen Blick aus Deinem Auge opfern...“ Dal bi se lep komentarček pristaviti tem besedam, vendar hočemo le na to opomniti revčeka zaljubljenčeka, da mu menda ne bodo preveč ponujali „Seligkeit des Himmels“, da bi jo že sedaj tako v ceno prodajal. „Laibacherica“ bi pa tudi menda kaj dosti zato bolj ne ubožala, če bi si s takimi neslanimi inserati kruhka ne služila.

Očanec Abraham a sankta Klara pripoveduje o nekem podobnem sladkarji, ki ga pa ne pozdravlja kaj prijazno. Človeče iz premožne hiše namreč svoji umiš-

ljeni ali domišljeni prihodnji nevesti pisemce, presladko pisemce napiše. Da bi pa pisemce prazno ne prišlo, temuč tudi darček prineslo, si človeček perst na roki odreže in ga „jej“ pošlje v znamenje svoje kervave ljubezni... „O norec čez norce!“ zakliče k sklepu imenovani šalež!

Marsikdo še le potlej spozná, kakošen bebec je bil, ko ga kaka sitna nevesta (ali pa ne-nevesta) pod koš dobí, noč in dan obira, umiva, gredeša, češe, brije, kuha in pari.

Salomon sam, ki ga je bila „otentala“ ljubezen moabiških žensk, je spoznal, da je bil bebec vsih bebecov: „Stultissimus fui virorum et sapientia non fuit mecum.“ Prov. 30.

Cerkveni zbor v Baltimoru.

(Po sporočilih ameriškanskih listov.)

(Konec.)

Ravno tako važen je naslednji oddelek, v katerem govore zbrani škofje o imenitnosti katoliških knjig in dobrih kat. časopisov in o dolžnosti vernih, jih podpirati. Najpred opominjajo, da je sklenil in ukazal cerkveni zbor tridentinski, da vsaka knjiga, v kateri je govorenje o verskih rečeh, mora poterjena biti in prej prebrana od škofa tiste škofije, v kateri je knjiga prišla na svitlo, ali pa od koga družega, kterege je škof odločil za-to; pa da ta ukaz še zmeraj velja. Tako poterdilo pa le spričuje, da v knjigi ni nič, kar bi bilo sv. veri ali nravi nasprotno, ne pa, da vse, kar je v knjigi povedanega ali razlaganega, je tudi misel pa mnenje sv. Cerkve. To veljá tudi od časopisov, ki nosijo na čelu imé ali poterjenje kacega škofa.* Od kat. cerkvenih listov zbor potem tako-le govori: „Radi in veseli pripoznamo, da ima kat. časnikarstvo velike zasluge za vero, akoravno se trud izdajateljem in vrednikom le kaj pičlo povračuje. Opominjamo toraj katoliško ljudstvo, naj bi bolj podpiralo kat. časopise, da se bodo ložej in krepkeje pečati mogli z bojem za sv. vero, kateri so se žertovali. Opominjamo vse, da je časnikarstvo v naših dneh kaj važna reč, in da je naša dolžnost, da se tudi mi poslužujemo njega za oznanovanje in širjenje sv. vere in lepe izreje in da razjasnujemo toliko reči, ktere nam sovražniki radi podtikajo. Če tí listi časih niso taki, kakoršne bi si želeli, tega večidel niso krivi vredniki, ampak katoliško ljudstvo, ki jih premalo podpira. Če se bo bolj pogostoma segalo po teh listih, zboljšali se bodo tudi listi...“

Potem prav živo priporočajo škofje novo-jorški „kath. Broschüren-Verein;“ mi pa naj pri tej priložnosti omenimo, da tudi v Evropi imamo že dve leti tako katoliško družbo, ktere namen je, izdajati prav v ceno male knjižice, v kterih se pojasnujejo prav po domače katoliške zadeve, sosebno pa marsikaj iz cerkvene zgodovine, vere itd., kar posebno v naših dneh povsod napadajo tako imenovani prostomiselniki in drugoverci. Imenuje se ta družba: „Katholischer Broschüren-Verein zu Frankfurt a. M.“ Leta 1866 je izdala v več ko 30.000 iztisih med drugim: „die Klöster in der Geschichte,“ spisal dr. Heinrich — „Ist das Gesetz das öffentliche Gewissen?“ sp. mainški škof Kettler — „Kolpings Gesellenverein in seiner sozialen Bedeutung“ sp. dr. Vosen — „Die römischen Katakomben und ihre Bedeutung für die katholische Lehre“ itd. Naroči se v Ljubljani lahko pri J. Lercher-ji in znaša naročnina za vseh deset brošur enega leta samo 60 n. kr. Naj bo naši častiti duhovšini priporočena ta družba.

*) Amerik. škofje namreč prav verlo podpirajo kat. cerkvene liste in jih rabijo za svoje „organe,“ t. j., po njih razglasujejo vernim, kar se jim potrebuo zdi. Pis.

Ponižnost.

(Stara pesem, nekaj malo popravljena. Izročila Tomanova.)

Nadalje govore cerkv. glavarji v past. listu od izreje mladine in od šol. Najpred opominjajo starše, naj nikar ne pušajo svojih otrok brez vsega uka okolj postopati, kjer se najprej privadijo lenobe in ker je lenoba mati vse pregrehe, tudi kmalo vsakoršne hudobije — in spodbujajo k temu, da naj se vstanovi koliko rmo-goče ljudskih šol. Potlej škofje pozornost obračajo na dvojno splošno napako pri izreji. Perva je, da se po šolah mladini le z mnogoverstnimi vedami preobklada glava in um polni, na serce se pa ne gleda in ne skerbi, da bi se žlahnilo po dobri verski izreji. Druga napaka je v tem, da starši velikokrat, ko otroke dajo v izrejo, ne gledajo na svoj stan, na svoje premoženje in ne premislijo, do kolike stopinje se bodo njih otroci v poznejšem življenju povzdigniti mogli. Z eno besedo: velikrat segajo nad svoj stan, kar otroke pozneje večidel stori nezadovoljne in velikrat nesrečne, stariše same pa velikrat v revšino pokoplje. Starši naj premislijo, da blagor njih otrok ni v tem, da jih skušajo povzdigniti do imenitnega stanú, ampak v tem, da v strahu Božjem in pokorno pa zvesto spolnujejo dolžnosti tistega stanú, za ktereja so najbolj pripravni. Naj si bo tedaj kdo v visokem imenitnem stanu ali pa v nizkem, le na tem je vse, da se zvesto derži svojih dolžnosti, le to ga stori srečnega.

Obračaje se do ljudstva, pripoznavajo škofje, da se lepo širi katoliška zavest in da se res veliko stori za zidanje in lepšanje hiš Božjih, ali žalostnega serca omenjajo, da med verniki živi mnogo bratov, ki so zašli s pota vere in čednosti v blato pregrehe in strasti, „kterih konec je poguba in kterih bog je trebuh.“ Naj bi se zdramili ti nesrečniki, naj bi spoznali, v koliko sramoto in pogubo so vsi cerkvi s svojim pregrešnim življenjem in s slabimi izgledi; in naj bi po resnični pokori in po dobrih delih vsaj po nekoliko popravili in poravnali pohujšanje. Tudi opominja zbor verne, naj se skerbno ogibljejo zank, ktere jim nastavlja hudoba na mnogoverstnih potih; naj se ogibljejo plesov, ki so, kakor so večkrat sedanje dni, čez vse nevarni duši, — in tudi drugih posvetnih veselice naj se le prav varno vdeležujejo, in naj se take veselice imenujejo kakor koli bodi. Poprijemljejo in vdeležujejo pa naj se verni družeb, kterih namen je: čast Božja in blagor bližnjega, pa keršanskih bratovšin.

Tudi do svoje duhovšine se obračajo zbrani škofje, opominjaje jih, da naj v vsem čast delajo svojemu imenitnemu svetemu stanu, in da naj jim bode vedno pred očmi On, čegar namestniki so; On, ki je veliki duhoven, svet, brez greha in madeža in ločen od grešnikov; — v besedi in djanji, v ljubezni, veri in čistosti serca naj bodo vernim lep izgled, da nekda prejmo krono zveličanja iz rok svojega Zveličarja. — Duhovstvu tudi nalagajo še posebno dolžnost, skerbeti za sužnje, kteri so v severni Ameriki prostost dosegli, da je ne bodo napak rabili in da jih privadijo na keršansko izrejo.

H koncu pripoznajo škofje velike zasluge, ki jih imajo kat. redovi, moški in ženski, za sv. Cerkev in sklepajo z naznanilom, da so zbrani cerkveni glavarji sestavili mnogo naredb zastran vere in nrave, ktere so pa še prej naznanili in v poterjenje poslali sv. Očetu Piju IX v Rim, ki se bodo potem oklicale po deželi in z Božjo pomočjo pripomogle, da se ohrani edinost v sv. veri in da se razširi keršanska izreja, lepo pravno vedenje in edinost v cerkvenih obredih.

Podpisalo je ta važni pastirski list 7 v zboru zbranih nadškofov in 39 škofov.

Poslušajte kristijani,
Kaj vam Kristus govori,
Tim, ki slišati so vdani,
Kaj jim pravi, kaj uči:
Kdor učenec moj če biti.
Mora sam se zatajiti,
In hoditi za menoj.

Moja butara je lahka
In moj jarem je sladak
Tim, ki meni so podložni,
Grešnikom pa je grenak.
Kdor Bogá pak če ljubiti,
Mora vse rad dopolniti,
To kar Kristus nas uči.

So nek'teri kristijani,
Ki pobožno pač živé,
So za spoved prav pripravni,
K obhajilu tud' želé,
Prid'ge imajo za ljubo,
Mol'jo, post'jo se zvesto:
Dolžni striti so vse to.

Alj k popolnamost' keršanski
Ni zadosti samo to:
Dobrih dél zaklad le djanski,
Ko b' ponižnosti ne blo.
Svojo voljo v strahu imeti,
Ves le v Kristusu živeti,
To je imeniten del.

Ta je, ta, prelepa čednost,
Čut ponižnega serca;
Trebá zanj se je trudit', —
Tá nar veči čast je, tá:
Zabavljanje poterpeti,
Zanič'vanje v prid imeti,
To ponižno je serce.

Od ponižnosti té prave
Jaz naj več vam govorim,
Če ste pameti še zdrave.
Táko vam priporočim;
Ona mora v tem obstati:
Se nevredega spoznati
Pred svetom — ljudmi takó.

Vse napáke preiskati
Tudi sem ter tje čez dan,
V sercu misliti, spoznati,
Kaj Bogu sem vse dolžan!
Koljkanj gnad mi je dodelil,
Ki jih drugi ni dosegel!
Oh kaj enkrat bo za-mé?

Švoja volja, samovolja
Ta se mora vsa zavreč',
Le ponižnost, poterpljivost —
Ta se mora zdaj začéť.
Sam pri sebi majhen biti,
Vsač'ga milo le soditi,
In v resnici vse takó.

Mojstra učenci so prašali,
Kdo zmed njih bi vikši bil?
Dete majhno je pokazal,
Je govoril, je učil:
Kdor se tukaj bo ponižal,
Tem' otroku se približal,
On nar vikši tamkej bo.

Al napuh ino prevzetnost —
To sovraži že ta svét,
Tudi jo je Bog sovražil,
Kaznoval jo nar popred;
Bog je angele zavergel,
Ko se lucifer je vzdignil
Čez Gospoda svojega.

Ti, kateri so ponižni,
Ki so krotkega serca,
Zemljo bodo ti posečli,
Tudi jih ta svet štimá;
So na svetu že v slovesih,
Pervi bodo pa v nebesih:
Oj, zapomnite si to!

Ta, ki s serca je ponižen,
Boljši je ko bil bi učen;
In kateri je pohleven,
Ta je tud' že razsvetljen.
Le v ponižnosti ostati,
Pa vse čednosti iskati:
Naj zadosti to nam bo.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta Pija IX. Za srečno novo leto dobremu očetu Piju IX neki ljubljanski g. 40 frank. v zlatu. — Z Gorenškega 20 fr. v zlatu: Non timebis a sagitta ambulante in die, a negotio perambulante in tenebris. — Keršenica 20 kr. za srečno zadnjo uro. — Malka in Marica 4 gold.: Sv. Oče, roke povzdignite, sv. blagoslov njima podelite! — Tres sacerdotēs e Goritiēnsi Archidioecesi hanc exiguam vim ad pedes Ssmi. Patris deponunt, Apostolicam benedictionem pro se et animabus sibi commissis humiliter poscentes: 14 gold. — 50 kr. Višnjogorec. — 2 zlata: Da bi mi sv. Oče od mil. Boga sprosil odušenje grehov, duha resnične pokore in srečno zadnjo uro. — Zlatomašnik 6 gold. sv. Očetu Piju IX, rekoč: Prosim sv. blagoslova; — in Bog živi Skalo in na nji zidano Cerkev! — Ant. Poderžaj 1 gold. — J. L. fajmošter 5 gold. — Jože Kovač 20 kr., rekoč: Sv. Oče, preganjani veliki častivec Marije Deviče! sprositi meni in mojim staršem sv. veliki nebeški blagoslov za dušo in telo, da bi mogli sveto živeti in srečno umreti. — Iz Polhovega gradca 5 gl. — Sv. Oče, prosí za-mé 5 gl. — A. Sepič. 1 gl. — Z Jesenic 2 gld. 20 kr. — Z Doba 4 gl. — 2 ces. cekina: Naj blagoslové naše mertve in žive, sv. Oče! Vaše roke ljubeznjive. — Pastirček vesoljnemu Pastirju: sv. Oče, sprositi mi milost Božjo! L. K. 1 tol. za 2 gold. st. den. — Z Dobrove 1 tol. za 2 gold. st. d.: Za stanovitnost in srečno zadnjo uro. — G. Ant. Černe 2 gld. — Marija Lončar 2 gold. — Neža Šmalc 1 gl. — Gosp. Jož. Šventner 2 gld.: Naj bi z deržino vred vse opravilo in delo Božji blagoslov imelo! — 33 dvajsetič: Blagovolite, sv. Oče! blagoslov mu dati, ako tud se noče imenovati. — Iz Loke po g. Fr. Rom. 2 gl. 30 kr. — G. Jož. Bergant fajm. 5 gold. — V pomoč stiskanege sv. Očeta P. Pija IX. njih zvesti sin 3 tol. za 6 gold. st. d.: gospod d. Fr. Kramar. — Križavec za 2 gold. 12 kr. st. den. z Dobrove. —